

**TOSHKENT
TUMANLARARO
IQTISODIY SUDI**

**TASHKENT INTER-
DISTRICT
ECONOMIC COURT**

100097, Toshkent shahri, Cho'pon-ota
ko'chasi, 6

100097, Tashkent, Chopon-ota street, 6

Tel: (+99871) 288-34-07, Fax: (+99871) 273-27-68

e-mail:

is.tt.st@sud.uz

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН Х А Л Қ И Л У В Қ А Р О Р И

**Тошкент шаҳри
2204/10386-сонли иш**

2022 йил 27 май

4-1001-

Тошкент туманлараро иқтисодий судининг судьяси О.Мирзаев раислигида, судья ёрдамчиси Э.Шариповнинг котиблигида, МЧЖ шаклидаги "Nature cotton" хорижий корхонаси тугатиш бошқарувчисининг "UMIRZOQOV ABDULLON" МЧЖ ҳисобидан 81 453 925 сўм асосий қарз, 40 726 962,5 сўм пеня ундириш тўғрисидаги даъво аризасини даъвогар вакили В.Сахибов (2022 йил 4 апрелдаги буйруқ ва ишончнома асосида) ўз биносида очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

А Н И Қ Л А Д И :

МЧЖ шаклидаги "Nature cotton" хорижий корхонаси тугатиш бошқарувчиси (кейинги ўринларда даъвогар деб юритилади) судга даъво аризаси билан мурожаат қилиб, "Зафар агро тараққиёт" фермер хўжалиги (кейинги ўринларда жавобгар деб юритилади) ҳисобидан 81 453 925 сўм асосий қарз ва 40 726 962,5 сўм пеня ундиришни сўраган.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакили даъво аризада келтирилган важларни такрорлаб, даъво аризасининг сўрайман қисмида техник хато туфайли 81 453 925 сўм кўрсатилганлиги, аслида сумма 102 814 450 сўм эканлигини маълум қилиб, суддан даъвони қаноатлантиришни сўради.

Суд муҳокамасининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тартибда хабардор қилинган жавобгар суд мажлисида вакили иштирокини таъминламади. Мазкур ҳолатда суд Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси (кейинги ўринларда ИПК)нинг 170-моддасига асосан ишни жавобгар иштирокисиз кўришни лозим топади.

Суд ишда иштирок этган даъвогар вакилининг тушунтиришларини тинглаб, иш ҳужжатларини ўрганиб, уларга ҳуқуқий баҳо бериб, қуйидаги асосларга кўра, даъво талабини қисман қаноатлантиришни лозим топади.

Ҳужжат имзоланган: Мирзаев Отабек Ибрагимович, 27.05.2022

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси (кейинчалик матнда ФК деб юритилади) ФКнинг 234-моддасига асосан, мажбуриятлар – шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқиши назарда тутилган.

Мазкур низо тарафлар ўртасида имзоланган олди-сотди ҳамда контрактация шартномаларидан вужудга келган.

Иш ҳужжатларидан аниқланишича, МЧЖ шаклидаги “Nature cotton” хорижий корхонаси (сотувчи, МЧЖ) ва жавобгар (сотиб олувчи) ўртасида 2019 йил 25 декабрда П-08-сонли ва 2020 йил 3 мартда П-19-сонли олди-сотди шартномалари ва 2019 йил 25 декабрда 108-сонли пахта хом ашёси ва уруғлик пахта харид қилиш бўйича контрактация шартномаси тузилган.

Шартномаларнинг 2.2-бандига мувофиқ, жавобгар товарлар ҳақининг 15 фоизлик қисмини олдиндан ва қолган 85 фоизини товарлар етказиб берилгандан сўнг 30 кун ичида тўлаши назарда тутилган.

Олди-сотди шартномаларнинг 2.3-бандига кўра, МЧЖ товарларни жавобгарга олдиндан тўлов пуллари унинг ҳисоб рақамига келиб тушгандан сўнг 10 банк куни ичида етказиб бериш мажбуриятини олган бўлса, контрактация шартномасининг 4.3-бандига кўра эса 2020 йил 31 декабрга қадар тўлиқ тўлаб берилиши назарда тутилган.

Шартномаларга асосан МЧЖ томонидан жавобгарга ҳисоб-фактура орқали жами 81 453 925 сўмлик товарлар сотилган.

ФК 234-моддасининг иккинчи қисмига асосан мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

ФКнинг 236-моддасида мажбурият мажбурият шартларига мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса – иш муомаласи одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши кераклиги белгиланган.

ФКнинг 333-моддасида қарздор айби бўлган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун жавоб беришлиги белгиланган.

ФК 386-моддасининг биринчи қисмига мувофиқ олди-сотди шартномаси бўйича бир тараф (сотувчи) товарни бошқа тараф (сотиб олувчи)га мулк қилиб топшириш мажбуриятини, сотиб олувчи эса бу товарни қабул қилиш ва унинг учун белгиланган пул суммаси (баҳоси)ни тўлаш мажбуриятини олади.

ФК 419-моддасининг биринчи қисмига мувофиқ агар қонун ҳужжатлари ёки олди-сотди шартномасининг шартларидан товар баҳосини муайян муддатда тўлаш мажбурияти келиб чикамаса, сотиб олувчи уни сотувчи ўзига товарни ёки ушбу товарни тасарруф қилиш ҳужжатларини берганидан сўнг

кечиктирмасдан тўлаши лозим.

Суд даъвони асосий қарз ундириш тўғрисидаги талабини даъвогар томонидан тақдим этилган ҳужжатларга асосан асосли деб ҳисоблайди.

Шунингдек, даъвогар тўловларни кечиктирганлик учун 40 726 962,5 сўм пеня ундиришни сўраган.

“Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси” тўғрисидаги қонун 32-моддасининг иккинчи қисмига асосан етказиб берилган товарлар (ишлар, хизматлар) ҳақини ўз вақтида тўламаганлик учун сотиб олувчи (буюртмачи) етказиб берувчига ўтказиб юборилган ҳар бир кун учун кечиктирилган тўлов суммасининг 0,4 фоизи миқдорида, аммо кечиктирилган тўлов суммасининг 50 фоизидан ортиқ бўлмаган миқдорида пеня тўлайди.

Жавобгар томонидан шартномавий мажбурият ўз вақтида бажарилмаганлиги сабабли, суд даъвонинг пеня ундириш тўғрисидаги талабини асосли деб ҳисоблайди.

Бироқ, ФК 326-моддасига кўра, агар тўланиши лозим бўлган неустойка кредиторнинг мажбуриятини бузиш оқибатларига номутаносиблиги кўриниб турса, суд неустойкани камайтиришга ҳақли. Бунда қарздор мажбуриятни қай даражада бажарганлиги, мажбуриятда иштирок этаётган тарафларнинг мулкӣ аҳволи, шунингдек кредиторнинг манфаатлари эътиборга олиниши керак.

Суд алоҳида ҳолларда қарздор ва кредиторнинг манфаатларини ҳисобга олиб, кредиторга тўланиши лозим бўлган неустойкани камайтириш ҳуқуқига эга.

Мазкур ҳолатда суд талаб қилинган пеня миқдорини бажарилмаган мажбурият оқибатларига номутаносиб деб ҳисоблайди ва талаб қилинган пеня миқдорини 10 000 000 сўмга қадар камайтиришни ва қолган қисмини қаноатлантиришни рад этишни лозим топади.

ИПКнинг 118-моддасида суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилиши белгиланган.

Юқоридагиларга асосланиб, суд даъво аризасини қисман қаноатлантиришни ва ишни кўриш билан боғлиқ суд харажатларни жавобгар зиммасига юклашни лозим топади.

ИПКнинг 68, 118, 128, 170, 176-179, 186-моддаларини қўллаб, суд

Қ А Р О Р Қ И Л А Д И :

Даъво аризаси қиман қаноатлантирилсин.
Жавобгар "UMIRZOQOV ABDULLOH" МЧЖ дан:

- МЧЖ шаклидаги “Nature cotton” хорижий корхонасига 81 453 925 сўм асосий қарз, 10 000 000 сўм пеня, республика бюджетига 2 443 617,75 сўм давлат божи, Ўзбекистон Республикаси Олий суди депозит рақамига 21 600 сўм почта харажати ундирилсин.

Даъво аризасининг қолган қисмини қаноатлантириш рад этилсин.

Ҳал қилув қарори қабул қилингандан кейин бир ойлик муддат ўтгач қонуний кучга киради.

Ҳал қилув қарори устидан бир ойлик муддат ичида Тошкент шаҳар судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов хайъатига апелляция тартибида шикоят бериш (протест келтириш) мумкин.

Иш апелляция тартибида кўрилмаган бўлса, ҳал қилув қарори устидан кассация тартибида шикоят қилиниши (протест келтирилиши) мумкин эмас.

Судья

О.Мирзаев

